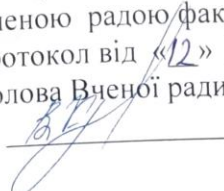

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

Затверджено
Вченою радою факультету
протокол від «12» 10 2022 № 3
Голова Вченої ради факультету

В.М. Краєвський

Методичні рекомендації
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
“Антикорупційний аудит”
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма
«Державний аудит; судово-економічна експертиза
у фінансових розслідуваннях»
Статус дисципліни: вибіркова

Ірпінь 2022

Методичні рекомендації складені на основі робочої програми навчальної дисципліни «Антикорупційний аудит», затвердженої Науково-методичною радою ДПУ 18.08 2022 р., протокол № 7.

Укладачі:

К.П. Проскура, д.е.н, професор

А.В. Лісовий, д.е.н, професор

Рецензенти:

О.Г. Рябчук, к.е.н., доцент
кафедри аудиту, державного
фінансового контролю та аналізу

О.П. Колісник, к.е.н., доцент,
в. о. завідувача кафедри обліку та
консалтингу

Розглянуто і схвалено кафедрою аудиту, державного фінансового контролю та аналізу, протокол від «30» 05 2022 р. № 3/1

Завідувач кафедри

А.В. Лісовий, д.е.н., професор

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	4
Тема 1. Теоретичні та методичні засади проведення антикорупційного аудиту	5
Тема 2. Інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту	11
Тема 3. Організація та планування антикорупційного аудиту	20
Тема 4. Організаційний статус та вимоги до служби антикорупційного аудиту	26
Тема 5. Основні елементи системи антикорупційного аудиту суб'єкта господарювання	32
Тема 6. Антикорупційна програма як ключовий елемент антикорупційного аудиту	36
Тема 7. Оцінка корупційних ризиків в діяльності суб'єкта господарювання	40
Тема 8. Узагальнення та реалізація результатів антикорупційного аудиту	45
Рекомендована література	56

Вступ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Антикорупційний аудит» є: формування у майбутніх фахівців ґрунтовних теоретичних знань про сутність, мету, зміст, принципи і функції, методик формування, впровадження та підтримання функціонування системи антикорупційного аудиту в підприємствах (установах, організаціях) та опанування практичними навиками щодо проведення антикорупційного аудиту, застосування інструментарію та процедур для проведення антикорупційного аудиту, узагальнення результатів проведеного антикорупційного аудиту, складання висновків за результатами проведення антикорупційного аудиту, усунення порушень та виявлених фактів корупційних дій за результатами антикорупційного аудиту.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Антикорупційний аудит» є:

- вивчення сутності, завдань, призначення антикорупційного аудиту;
- дослідження інформаційного забезпечення антикорупційного аудиту;
- дослідження особливостей планування антикорупційного аудиту;
- набуття навичок з організації антикорупційного аудиту;
- визначення методологічних засад антикорупційного аудиту;
- набуття навичок з оцінки системи внутрішнього контролю в процесі здійснення антикорупційного аудиту;
- опанування методики складання звітів за результатами проведення антикорупційного аудиту.

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти **повинні:**

- **знати:** сутність антикорупційного аудиту, його цілі та завдання; місце та призначення антикорупційного аудиту у системі управління антикорупційною діяльністю підприємства; особливості функціонування служб антикорупційного аудиту різних організаційних типів; чинну нормативно-правову базу, якою слід користуватися практичній діяльності з проведення антикорупційного аудиту; обов'язки та вимоги до кваліфікації осіб, які відповідають за реалізацію антикорупційної програми на підприємстві; методичні прийоми антикорупційного аудиту, його спільні риси та відмінності від інших методичних прийомів контролю; структуру робочих документів антикорупційного аудиту; зміст процесу реалізації результатів антикорупційного аудиту;

- **вміти:** використовувати знання з антикорупційного аудиту при здійсненні аудиторської діяльності; самостійно набувати і використовувати у практичній діяльності з антикорупційного аудиту нових знань і вмінь, в тому числі, у нових галузях знань, суміжних зі сферою діяльності, розширяти і поглиблювати свій науковий світогляд; набувати здатності до міждисциплінарної взаємодії та вміти співпрацювати з фахівцями інших галузей знань у межах вирішення науково-практичних і прикладних завдань антикорупційного аудиту; формувати навички аналізувати і узагальнювати результати антикорупційного аудиту; на основі типових методик і чинної нормативно-правової бази оцінювати корупційні ризики на підприємстві; обирати методичні прийоми для оброблення економічних даних відповідно до поставлених завдань антикорупційного аудиту, аналізувати результати розрахунків і обґрунтовувати висновки; на основі опису економічних процесів і явищ будувати версії порушень, інтерпретувати отримані результати антикорупційного аудиту; досліджувати та аналізувати інформацію різних джерел походження, використовувати отримані дані для оцінки стану об'єкта антикорупційного аудиту; використовувати для вирішення завдань антикорупційного аудиту сучасні інформаційні технології; критично оцінювати результати антикорупційного аудиту, узагальнювати його результати, формулювати висновки.

- **знати:** сутність антикорупційного аудиту, його цілі та завдання; місце та призначення антикорупційного аудиту у системі управління антикорупційною діяльністю

підприємства; особливості функціонування служб антикорупційного аудиту різних організаційних типів; чинну нормативно-правову базу, якою слід користуватися практичній діяльності з проведення антикорупційного аудиту; обов'язки та вимоги до кваліфікації осіб, які відповідають за реалізацію антикорупційної програми на підприємстві; методичні прийоми антикорупційного аудиту, його спільні риси та відмінності від інших методичних прийомів контролю; структуру робочих документів антикорупційного аудиту; зміст процесу реалізації результатів антикорупційного аудиту;

- **вміти**: використовувати знання з антикорупційного аудиту при здійсненні аудиторської діяльності; самостійно набувати і використовувати у практичній діяльності з антикорупційного аудиту нових знань і вмінь, в тому числі, у нових галузях знань, суміжних зі сферою діяльності, розширяти і поглиблювати свій науковий світогляд; набувати здатності до міждисциплінарної взаємодії та вмінь співпрацювати з фахівцями інших галузей знань у межах вирішення науково-практичних і прикладних завдань антикорупційного аудиту; формувати навички аналізувати і узагальнювати результати антикорупційного аудиту; на основі типових методик і чинної нормативно-правової бази оцінювати корупційні ризики на підприємстві; обирати методичні прийоми для оброблення економічних даних відповідно до поставлених завдань антикорупційного аудиту, аналізувати результати розрахунків і обґрунтовувати висновки; на основі опису економічних процесів і явищ будувати версії порушень, інтерпретувати отримані результати антикорупційного аудиту; досліджувати та аналізувати інформацію різних джерел походження, використовувати отримані дані для оцінки стану об'єкта антикорупційного аудиту; використовувати для вирішення завдань антикорупційного аудиту сучасні інформаційні технології; критично оцінювати результати антикорупційного аудиту, узагальнювати його результати, формулювати висновки.

Серед різноманітних форм організації навчальної діяльності студентів при вивченні навчальної дисципліни «Антикорупційний аудит» практичним заняттям відводиться важливе місце.

Самостійна робота – це форма організації індивідуального вивчення здобувачами вищої освіти навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час.

Мета самостійної роботи (далі – СРС) здобувача вищої освіти сприяти формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості молодшої людини, суть якої полягає в уміннях систематизувати, планувати, контролювати й регулювати свою діяльність без допомоги й контролю викладача.

Завданнями СРС є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація набутих знань, їхнє застосування за вирішення практичних завдань та виконання творчих робіт, виявлення прогалин у системі знань з навчальної дисципліни.

СРС дає можливість працювати без поспіху, не боячись негативної оцінки товаришів чи викладача, а також обирати оптимальний темп роботи та умови її виконання.

Індивідуальні завдання можуть виконувати за бажанням усі здобувачі вищої освіти або окремі з них (які творчо обдаровані, вимогливі, мають великий досвід практичної діяльності, навчання та роботи за кордоном тощо). Індивідуалізація самостійної роботи сприяє самореалізації здобувача вищої освіти, розкриваючи в нього такі грані особистості, які допомагають професійному розвитку.

СРС потребує чіткої організації, планування, системи й певного керування (обсяг завдань, типи завдань, методичні рекомендації щодо їхнього виконання, аналіз передбачуваних труднощів, облік, перевірка та оцінювання виконаних робіт), що сприяє підвищенню якості навчального процесу. Для реалізації самостійної роботи в процесі вивчення навчального курсу здобувачі вищої освіти виконують комплекс завдань різних типів відповідних рівнів складності.

Професійна результативність – формулювання завдання, яке має гарантувати формування хоча б одного професійного вміння в термінах та поняттях майбутньої спеціальності здобувача вищої освіти.

Ураховуючи цілі навчальної дисципліни (теми), конкретизовано вимоги до знань, умінь і навичок, які потрібно сформувати в здобувачів вищої освіти в процесі реалізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Для контролю знань здобувачів вищої освіти використовуються:

- а) усні відповіді на теоретичні питання;
- б) письмові роботи;
- в) вправи на виконання коректури.

Виконання самостійних завдань є обов'язковою умовою допуску до підсумкової контрольної роботи. Матеріали самостійних завдань подавати на перевірку викладачу в окремій папці (у роздрукованому чи електронному варіантах відповідно до характеру завдань). На титульній сторінці вказувати тему завдання, виконавця.

Самостійна робота сприяє оволодінню навчальним матеріалом у вільний, від обов'язкових навчальних занять, час за розкладом, допомагає розвитку самостійності та ініціативи здобувачів вищої освіти під час навчання, сприяє глибокому засвоєнню матеріалу і формуванню вміння самостійно працювати.

Структура навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи та нормативна база організації та проведення антикорупційного аудиту

1. Тема заняття «Теоретичні та методичні засади проведення антикорупційного аудиту»

Короткий опис, вступ до теми

Зміст поняття «корупція», «корупційні дії», «корупційне правопорушення». Тлумачення терміну «хабарництво» як різновиду корупційних дій. Мета, завдання, функції, принципи, об'єкти, суб'єкти та предмет антикорупційного аудиту. Сутність антикорупційного аудиту та його зв'язок із практикою обліку, аудиту, фінансового контролю і права. Завдання антикорупційного аудиту щодо визначення розміру заподіяних збитків від втрат та недоотриманих ресурсів. Корупційні злочини, як суттєва загроза для бізнесу. Заходи, спрямовані на профілактику корупційних дій або швидке реагування на протиправні дії. Види корупційних дій. Зарубіжний досвід антикорупційних розслідувань. Роль антикорупційного аудиту в обґрунтуванні юридичної відповідальності окремих фізичних та юридичних осіб. Види доказів. Роль висновку, сформованого за результатами проведення антикорупційного аудиту у формуванні системи доказів. Відмінність антикорупційного аудиту від фінансового аудиту та інспектування фінансово-господарської діяльності.

Терміни та поняття

Корупція – використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»,

за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

Правопорушення, пов'язане з корупцією – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені законодавством вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Комплаєнс – система заходів, що застосовується на підприємстві, в установі чи організації з метою запобігання та попередження вчинення їх працівниками чи керівництвом корупційних та пов'язаних з ними правопорушень, а також з метою забезпечення відповідності діяльності підприємства, установи, організації вимогам антикорупційного законодавства та вимогам запобігання конфлікту інтересів.

Комплаєнс-спеціаліст – уповноважений з антикорупційної програми, тобто, працівник (посадова особа) підприємства, що забезпечує реалізацію та функціонування системи комплаєнс на підприємстві (в установі, організації, органі державної або місцевої влади).

Антикорупційна програма – комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності підприємства (установи, організації чи державного або місцевого органу влади).

Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання таких повноважень.

Потенційний конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання таких повноважень.

Державний службовець – особа, яка займає посаду в державному органі та його апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержує заробітну плату за рахунок державних коштів.

Близькі особи – особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких із таким суб'єктом не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі, а також - незалежно від цих умов - чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта.

Члени сім'ї – особи, які перебувають у шлюбі, а також їхні діти, у тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які

спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Пряме підпорядкування – відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням.

Перелік контрольних питань

1. Зміст поняття «корупція», «корупційні дії», «корупційне правопорушення». Тлумачення терміну «хабарництво» як різновиду корупційних дій.
2. Мета, завдання, функції, принципи, об'єкти, суб'єкти та предмет антикорупційного аудиту.
3. Сутність антикорупційного аудиту та його зв'язок із практикою обліку, аудиту, фінансового контролю і права.
4. Завдання антикорупційного аудиту щодо визначення розміру заподіяних збитків від втрат та недоотриманих ресурсів.
5. Корупційні злочини, як суттєва загроза для бізнесу. Заходи, спрямовані на профілактику корупційних дій або швидке реагування на протиправні дії. Види корупційних дій.
6. Роль антикорупційного аудиту в обґрунтуванні юридичної відповідальності окремих фізичних та юридичних осіб.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Корупційні злочини, як суттєва загроза для бізнесу.
2. Заходи, спрямовані на профілактику корупційних дій або швидке реагування на протиправні дії.
3. Види корупційних дій.
4. Зарубіжний досвід антикорупційних розслідувань.
5. Види доказів при доведенні факту скоєння корупційних дій.
6. Роль висновку, сформованого за результатами проведення антикорупційного аудиту у формуванні системи доказів.
7. Відмінність антикорупційного аудиту від фінансового аудиту та інспектування фінансово-господарської діяльності..

Тестові завдання

1. ... – це використання особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб.

- а) корупція;
- б) неправомірна вигода;
- в) корупційне правопорушення;
- г) порушення, пов'язане з корупцією.

2. Корупційне правопорушення – це:

- а) порушення, допущене державним службовцем;
- б) незаконна дія, пов'язана з виконанням посадовцями своїх службових обов'язків;
- в) перевищення посадовою особою підприємства своїх службових повноважень;
- г) діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій ст.3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

3. ... – це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

- а) корупція;
- б) неправомірна вигода;
- в) корупційне правопорушення;
- г) порушення, пов'язане з корупцією.

4. Державний службовець – це:

а) особа, яка займає посаду в державному органі та його апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержує заробітну плату за рахунок державних коштів;

- б) особа, яка працює в державній установі або в установі публічного права;
- в) працівник державного апарату управління;
- г) всі попередні відповіді вірні.

5. ... – це діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені законодавством вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

- а) корупція;
- б) неправомірна вигода;
- в) корупційне правопорушення;
- г) порушення, пов'язане з корупцією..

6. Корупційні ризики у діяльності юридичної особи поділяються на:

- а) внутрішні та зовнішні
- б) приватні і державні;
- в) прямі і опосередковані;
- г) особистісні, суспільні і міжнародні.

7. ... – це діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

- а) корупція;
- б) неправомірна вигода;
- в) корупційне правопорушення;
- г) порушення, пов'язане з корупцією.

8. Грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав – це:

- а) корупція;
- б) неправомірна вигода;
- в) корупційне правопорушення;
- г) правопорушення, пов'язане з корупцією.

9. Під антикорупційним аудитом розуміється:

а) система процедур та заходів щодо виявлення і оцінки ризиків скоєння корупційних дій посадовими особами підприємства.

б) діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені законодавством вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині

першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

в) грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

г) діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність..

10. Ідентифікувати й оцінити ризики суттєвого викривлення фінансової інформації або втрати активів внаслідок корупційних дій – це:

- а) мета антикорупційного аудиту;
- б) завдання антикорупційного аудиту;
- в) ціль антикорупційного аудиту;
- г) функція антикорупційного аудиту.

Питання для самоперевірки

1. Суть, мета, основне завдання та значення контролю.
2. Які Ви знаєте основні історичні віхи розвитку контролю?
3. Які Ви знаєте основні віхи розвитку контролюючих органів?
4. Коли створено INTOSAI?
5. Діяльність міжнародної організації вищих органів фінансового контролю INTOSAI.
6. Лімська декларація. У якому році прийнята?
7. Мексиканська декларація. У якому році прийнята?
8. Економічний контроль: роль, значення, зміст, завдання та складові.
9. Об'єкт, предмет та джерела інформації фінансового контролю.
10. Які є форми фінансово-господарського контролю?
11. Господарський контроль: об'єкт та предмет.
12. Мета, завдання, суб'єкти, об'єкт та предмет фінансово-господарського контролю.
13. Функції фінансово-господарського контролю.
14. Зв'язок навчальної дисципліни “Теорія фінансово-господарського контролю” з іншими дисциплінами.

Літературні джерела: Нормативно-правовий: 4, 5, 7, 8, 12; Основний: 20-22; Додатковий: 24-32, 43-49; Інтернет-ресурси: 66-75.

2. Тема заняття

„Інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту”

Короткий опис, вступ до теми

Система економічної інформації як база даних антикорупційного аудиту. Інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту. Інформаційні потреби основних користувачів. Принципи організації інформаційного забезпечення антикорупційного аудиту. Нормативно-правове регулювання антикорупційного аудиту в Україні. Основні положення і зміст закону України «Про запобігання корупції». Основні положення і структура Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Перелік послуг, які можуть надавати аудиторі (аудиторські фірми). Зміст Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг у частині регламентації надання погоджених аудиторських процедур. Дані фінансової, статистичної та управлінської звітності, інформація, надана антимонопольною службою, податковим органом, як інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту. Науково-методичне забезпечення антикорупційного аудиту. Загальнонаукові та спеціальні

методичні прийоми дослідження. Власні науково-методичні прийоми антикорупційного аудиту: документальні прийоми, органолептичні прийоми, прийоми узагальнення та реалізації результатів. Використання аналітичних процедур в антикорупційному аудиті.

Терміни та поняття

Антикорупційна експертиза - діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Внутрішньогосподарський (управлінський) облік {- система збору, обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством;

Господарська операція - дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства;

Зобов'язання - заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди;

Економічна вигода - потенційна можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів;

Облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності;

Первинний документ - документ, який містить відомості про господарську операцію;

Фінансова звітність - звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства;

Користувачі фінансової звітності - фізичні або юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень;

Контрольні дії – це операції порівняння (зіставлення) показників діяльності підконтрольного суб'єкта з певною нормою (нормами), здійснювані контролюючими суб'єктами з метою знаходження й блокування відхилень від цих норм.

Контролюючий суб'єкт (суб'єкт контролю) – це юридична чи фізична особа, яка спрямовує контрольні дії на власну діяльність або діяльність іншої фізичної чи юридичної особи (осіб), що перебувають в оточуючому господарському середовищі.

Об'єктивність – правдиве, повне й об'єктивне проведення контролю і подання його результатів.

Підконтрольний об'єкт (об'єкт контролю) – це фізична чи юридична особа, на певний вид діяльності якої спрямовуються контрольні дії.

Перелік контрольних питань

1. Система економічної інформації як база даних антикорупційного аудиту.
2. Інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту.
3. Нормативно-правове регулювання антикорупційного аудиту в Україні.
4. Основні положення і зміст закону України «Про запобігання корупції».
5. Дані фінансової, статистичної та управлінської звітності, інформація, надана антимонопольною службою, податковим органом, як інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту.
6. Науково-методичне забезпечення антикорупційного аудиту.
7. Загальнонаукові та спеціальні методичні прийоми дослідження. Власні науково-методичні прийоми антикорупційного аудиту: документальні прийоми, органолептичні прийоми, прийоми узагальнення та реалізації результатів.
8. Використання аналітичних процедур в антикорупційному аудиті.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту. Інформаційні потреби основних користувачів результатів антикорупційного аудиту.
2. Принципи організації інформаційного забезпечення антикорупційного аудиту.
3. Нормативно-правове регулювання антикорупційного аудиту в Україні.
4. Основні положення і зміст закону України «Про запобігання корупції».
5. Основні положення і структура Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Перелік послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми). Зміст Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг у частині регламентації надання погоджених аудиторських процедур.
6. Дані фінансової, статистичної та управлінської звітності, інформація, надана антимонопольною службою, податковим органом, як інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту.
7. Науково-методичне забезпечення антикорупційного аудиту. Загальнонаукові та спеціальні методичні прийоми дослідження. Власні науково-методичні прийоми антикорупційного аудиту: документальні прийоми, органолептичні прийоми, прийоми узагальнення та реалізації результатів. Використання аналітичних процедур в антикорупційному аудиті.

Тестові завдання

1. Нормативна база, яка визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень?
 - а) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
 - б) Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;
 - в) Закон України «Про запобігання корупції»;
 - г) Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки».

2. З якого інформаційного забезпечення можна дізнатись про розмір активів, зобов'язань, власного капіталу, доходи, витрати, фінансові результати?
 - а) управлінська звітність;
 - б) інформація, надана податковими органами;
 - в) внутрішня інформація об'єктів контролю;
 - г) фінансова звітність.

3. До якого інформаційного забезпечення відноситься ця характеристика «Використання роботи внутрішніх аудиторів суттєво збільшує ефективність перевірки, оскільки надає вже опрацьовані інформацію про наявні на підприємстві ризики, помилки, попередні порушення, заходи, що застосовуються всередині підприємства для їх усунення та запобігання»?
 - а) управлінська звітність;
 - б) інформація, надана податковими органами;
 - в) внутрішня інформація об'єктів контролю;
 - г) фінансова звітність.

4. Що з перерахованого є логічним поясненням?
 - а) бажання отримати кошти;
 - б) неналежний внутрішній контроль;
 - в) самовиправдовування власної поведінки різними чинниками;
 - г) особливості ділового процесу, що дозволяють скоїти шахрайство та приховати його.

5. Можливості скоїти шахрайство – це:

- а) бажання отримати кошти;
- б) несправедливістю керівництва в питаннях оплати праці
- в) самовиправдовування власної поведінки різними чинниками;
- г) особливості ділового процесу, що дозволяють скоїти шахрайство та приховати його.

6. З якого інформаційного забезпечення можна дізнатись про дані про рахунки, які відкриті платником податку в банках?

- а) управлінська звітність;
- б) інформація, надана податковими органами;
- в) внутрішня інформація об'єктів контролю;
- г) фінансова звітність.

7. З якого інформаційного забезпечення можна дізнатись про дані інвентаризації; матеріали службових розслідувань?

- а) управлінська звітність;
- б) інформація, надана податковими органами;
- в) внутрішня інформація об'єктів контролю;
- г) фінансова звітність.

8. Шахрайство – це:

- а) заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою;
- б) грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;
- в) одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»;
- г) особливості ділового процесу, що дозволяють скоїти шахрайство та приховати його.

9. Надання завідомо неправдивої інформації органам державної влади, органам місцевого самоврядування, банкам або іншим кредиторам з метою одержання субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів чи пільг щодо податків – це:

- а) шахрайство з фінансовими ресурсами;
- б) корупційне правопорушення;
- в) правопорушення, пов'язане з корупцією;
- г) корупція.

10. До осіб, які для цілей Закону про запобігання корупції прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відносяться:

- а) особи, які не є державними службовцями;
- б) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;
- в) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади;
- г) кандидати у народні депутати України.

Питання для самоперевірки

1. Що являє собою система економічної інформації як база даних антикорупційного аудиту?
2. Яке інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту?
3. Які інформаційні потреби основних користувачів результатів антикорупційного аудиту?
4. Які принципи організації інформаційного забезпечення антикорупційного аудиту?
5. Якими законодавчими та нормативними актами регулюється проведення антикорупційного аудиту в Україні?

6. Прокоментуйте основні положення і зміст закону України «Про запобігання корупції»
7. Прокоментуйте основні положення і структура Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»?
8. Який перелік послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми) згідно з законодавством України?
9. Які дані фінансової, статистичної та управлінської звітності, інформації, наданої антимонопольною службою, податковим органом можна використовувати як інформаційне забезпечення антикорупційного аудиту?
10. Опишіть загальну структуру науково-методичного забезпечення антикорупційного аудиту.
11. Назвіть загальнонаукові та спеціальні методичні прийоми дослідження.
12. Які ви знаєте власні науково-методичні прийоми антикорупційного аудиту: документальні прийоми, органолептичні прийоми, прийоми узагальнення та реалізації результатів.
13. Назвіть приклади використання аналітичних процедур в антикорупційному аудиті

Літературні джерела: Нормативно-правовий: 4, 5, 7, 8, 12; Основний: 20-22; Додатковий: 24-32, 43-49; Інтернет-ресурси: 66-75

3. Тема заняття **«Організація та планування антикорупційного аудиту»**

Короткий опис, вступ до теми

Формалізація процесу антикорупційного аудиту. Характеристика стадій за змістом виконуваних операцій: організаційна, методична, стадія узагальнення та реалізації результатів. Основні компоненти антикорупційного аудиту та їх призначення. Документування результатів в процесі антикорупційного аудиту. Перелік та форми робочих документів. Фактори, що впливають на форму та зміст документів. Способи їх оформлення та стандартизація. Договір (угода) на проведення антикорупційного аудиту. Загальна стратегія, цілі та завдання антикорупційного аудиту. Планування антикорупційного аудиту. Складання плану та програми. Перелік питань, які можуть бути дослідженими у межах проведення антикорупційного аудиту. Формування робочої аудиторської групи (групи експертів). Ідентифікація та оцінка ризиків при проведенні антикорупційного аудиту. Дослідження діяльності суб'єкта господарювання та його середовища. Оцінка внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Прийняття рішень адміністративного та стратегічного характеру за результатами антикорупційного аудиту..

Терміни та поняття

Аналітичні процедури – оцінки фінансової інформації, зроблені на основі аналізу очікуваних взаємозв'язків між фінансовими та нефінансовими даними. Аналітичні процедури також охоплюють вивчення таких виявлених відхилень або взаємозв'язків, які не узгоджуються з іншою доречною інформацією, або відрізняються від очікуваних величин на значні суми.

Аудиторські докази – інформація, яку використовує аудитор при формуванні висновків, на яких ґрунтується думка аудитора. До складу аудиторських доказів належить як інформація, що міститься в бухгалтерських записах, які є основою для фінансової звітності, так і інша інформація.

Вибірковий контроль - передбачає вивчення не всіх, а лише певної частини документів, що відбираються на підставі науково обґрунтованої схеми, за той чи інший період часу (квартал, місяць, окремі дні).

Бізнес-ризик – ризик, що є наслідком значущих умов, подій, обставин, діяльності або бездіяльності, які можуть негативно впливати на здатність суб'єкта господарювання

досягти своїх цілей та реалізувати стратегії, або наслідком встановлення невідповідних цілей і стратегій.

Внутрішній контроль – незалежна діяльність з перевірки та оцінки роботи суб'єкта господарювання. Здійснюється органами внутрішнього контролю (головним бухгалтером підприємства, ревізійною комісією, спостережною радою тощо).

Державний аудит – перевірка та аналіз фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю.

Економічний аналіз – спосіб виявлення впливу факторів на результати діяльності підприємства.

Бухгалтерські записи – записи початкових бухгалтерських проводок та підтверджених первинних документів (таких, як чеки та записи електронних платежів; рахунки-фактури; контракти; Головна книга та облікові регістри, записи в журналах та інші коригування фінансової звітності, не відображені в звичайних журналах проводок; та такі записи, як робочі таблиці і розрахунки (в тому числі електронні таблиці), що підтверджують розподіл витрат, розрахунки, звірки й розкриття інформації.

Викривлення – розбіжність між сумою, класифікацією, поданням або розкриттям статті у фінансовому звіті та сумою, класифікацією, поданням або розкриттям інформації, які вимагаються для цієї статті відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування. Викривлення можуть виникати внаслідок помилки або шахрайства.

Відповідальна сторона – сторона (або сторони), яка несе відповідальність за предмет перевірки.

Наскрізний контроль - проводиться одночасно на декількох підприємствах, що входять до складу однієї асоціації (об'єднання).

Незалежний аудит – незалежна перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів.

Розслідування – специфічний спосіб контролю, який застосовують судово-слідчі органи для встановлення точної суми заподіяної шкоди і винних осіб. Результати розслідування оформляються протоколами і постановами.

Перелік контрольних питань

1. Формалізація процесу антикорупційного аудиту.
2. Характеристика стадій антикорупційного аудиту: організаційна, методична, стадія узагальнення та реалізації результатів.
3. Документування результатів в процесі антикорупційного аудиту.
4. Договір (угода) на проведення антикорупційного аудиту.
5. Загальна стратегія, цілі та завдання антикорупційного аудиту. Планування антикорупційного аудиту. Складання плану та програми
6. Перелік питань, які можуть бути дослідженими у межах проведення антикорупційного аудиту.
7. Ідентифікація та оцінка ризиків при проведенні антикорупційного аудиту.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Характеристика стадій антикорупційного аудиту за змістом виконуваних операцій: організаційна, методична, стадія узагальнення та реалізації результатів.
2. Основні компоненти антикорупційного аудиту та їх призначення.
3. Документування результатів в процесі антикорупційного аудиту.

4. Фактори, що впливають на форму та зміст документів. Способи їх оформлення та стандартизація.
5. Договір (угода) на проведення антикорупційного аудиту.
6. Загальна стратегія, цілі та завдання антикорупційного аудиту. Планування антикорупційного аудиту. Складання плану та програми.
7. Перелік питань, які можуть бути дослідженими у межах проведення антикорупційного аудиту.
8. Формування робочої аудиторської групи (групи експертів).
9. Ідентифікація та оцінка ризиків при проведенні антикорупційного аудиту.
10. Дослідження діяльності суб'єкта господарювання та його середовища. Оцінка внутрішнього контролю суб'єкта господарювання.
11. Прийняття рішень адміністративного та стратегічного характеру за результатами антикорупційного аудиту.

Тестові завдання

1. До внутрішніх нормативних документів підприємства (організації) відносяться:
 - а) посадові інструкції;
 - б) сайт об'єкта контролю;
 - в) бюджетна звітність;
 - г) фінансова звітність..

2. Що таке антикорупційна експертиза?
 - а) діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;
 - б) перевірка наявності на підприємстві / установі корупційних злочинів;
 - в) це система контролю підприємства за відповідністю його діяльності, а також діяльності його працівників, керівників та сторонніх представників вимогам регуляторних актів;
 - г) всі відповіді правильні..

3. Матеріали службових розслідувань – це:
 - а) зовнішня інформація об'єктів контролю;
 - б) внутрішня інформація об'єктів контролю;
 - в) Інформація, зібрана із зовнішніх джерел;
 - г) документи, що формуються системою внутрішнього контролю.

4. Ю-контроль, клеріті-проджект – це
 - а) соціальні мережі;
 - б) спеціальні пошукові системи;
 - в) матеріали сформовані системою внутрішнього контролю підприємства;
 - г) внутрішні джерела інформації..

5. Військові посадові особи Збройних Сил України відносяться до:
 - а) осіб уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
 - б) осіб, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
 - в) осіб, які постійно або тимчасово обіймають посади;
 - г) осіб, що пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків.

6. Що таке економічна вигода?

- а) потенційна можливість отримання грошових коштів від використання активів;
- б) результат використання економічних ресурсів;
- в) прибуток, отриманий від господарської діяльності;
- г) дохід, отриманий від господарської діяльності.

7. Що таке облікова політика?

- а) це вкладова антикорупційної політики підприємства / установи;
- б) це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності;
- в) це рекомендації Міністерства фінансів України щодо складання фінансової звітності;
- г) це політика держави у сфері бухгалтерського обліку.

8. Антикорупційний аудит включає:

- а) перевірки дотримання різних вимог антикорупційної комплаєнс-програми;
- б) тестування операційної ефективності контрольних процедур, спрямованих на запобігання корупції;
- в) оцінку ефективності роботи уповноваженої особи з реалізацію антикорупційної програми на підприємстві / установі
- г) всі відповіді вірні.

9. Неправомірна вигода – це ...

- а) грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;
- б) грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової;
- в) наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень;
- г) будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

10. За вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи притягаються до...

- а) кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності;
- б) кримінальної та адміністративної відповідальності;
- в) лише до матеріальної відповідальності;
- г) кримінальної, фінансової та трудової відповідальності.

Питання для самоперевірки

1. Як може бути здійснена формалізація процесу антикорупційного аудиту?
2. Охарактеризуйте стадії антикорупційного аудиту за змістом виконуваних операцій: організаційна, методична, стадія узагальнення та реалізації результатів.
3. Які основні компоненти антикорупційного аудиту та їх призначення.
4. Яким чином здійснюється документування результатів в процесі антикорупційного аудиту.
5. Назвіть перелік та форми робочих документів, що складаються за результатами антикорупційного аудиту.

6. Які фактори, що впливають на форму та зміст документів. Способи їх оформлення та стандартизація.
7. Які основні умови договору на проведення антикорупційного аудиту.
8. Яка загальна стратегія, цілі та завдання антикорупційного аудиту.
9. Як виконується планування антикорупційного аудиту?
10. Як здійснюється складання плану та програми проведення антикорупційного аудиту.
11. Назвіть перелік питань, які можуть бути дослідженими у межах проведення антикорупційного аудиту?
12. Як відбувається формування робочої аудиторської групи для здійснення антикорупційного аудиту?
13. Як виконується ідентифікація та оцінка ризиків при проведенні антикорупційного аудиту?
14. Як відбувається дослідження діяльності суб'єкта господарювання та його середовища в процесі антикорупційного аудиту?
15. Як виконується оцінка внутрішнього контролю суб'єкта господарювання?
16. Які можуть бути застосовані керівництвом об'єкту перевірки за результатами антикорупційного аудиту?

Літературні джерела: Нормативно-правовий: 4, 5, 7, 8, 12; Основний: 20-22; Додатковий: 24-32, 43-49; Інтернет-ресурси: 66-75

4. Тема заняття

«Організаційний статус та вимоги до служби антикорупційного аудиту»

Короткий опис, вступ до теми

Організаційний статус та підпорядкування служби антикорупційного аудиту в структурі підприємства. Правовий статус та функції служби антикорупційного аудиту. Взаємодія служби антикорупційного аудиту з іншими структурними підрозділами суб'єкта господарювання. Організаційні засади створення служби антикорупційного аудиту. Наказ про створення служби антикорупційного аудиту. Положення про службу антикорупційного аудиту. Централізована, децентралізована та комбінована форми організації служби антикорупційного аудиту. Вплив організаційної структури суб'єкта господарювання на організацію антикорупційного аудиту. Фактори, що впливають на чисельність служби антикорупційного аудиту. Значення служби в діяльності підприємства; задачі служби; ступінь підпадання підприємства під різноманітні ризики; зрілість контрольного середовища на підприємстві; кількість структурних підрозділів; географічна розгалуженість підприємства. Адміністративна політика служби антикорупційного аудиту. Основні завдання, функції, професійний склад та структура служби антикорупційного аудиту. Форми нагляду, моніторингу та контролю виконання антикорупційної програми на підприємстві.

Терміни та поняття

Внутрішній контроль – процес, розроблений, запроваджений і підтримуваний тими, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінським персоналом, а також іншими працівниками, для забезпечення достатньої впевненості щодо досягнення цілей суб'єкта господарювання стосовно достовірності фінансового звітування, ефективності та результативності діяльності, а також дотримання застосованих законів і нормативних актів. Термін «заходи контролю» стосується кожного окремого аспекту одного чи кількох компонентів системи внутрішнього контролю.

Аналіз (від грец. – розкладання) – це прийом дослідження, який включає вивчення предмета уявним або практичним розчленуванням його на складові об'єкти.

Аналіз щоденної або поопераційної зміни залишків товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів характерний тим, що внаслідок хронологічного аналізу господарських операцій є можливість виявити відхилення від нормального обороту матеріальних цінностей або грошових коштів і як наслідок встановити перекручення даних про залишки, визначені після здійснення кожної операції.

Державний сектор – органи державного управління, регіональні органи самоврядування (наприклад, штатів, провінцій, територій), місцеві органи самоврядування (наприклад, міські, селищні) і відповідні державні установи (наприклад, агенції, ради, комісії та підприємства).

Вибіркова (несуцільна) інвентаризація – перевіряється фактична наявність окремих видів цінностей, здебільшого дефіцитних або надто коштовних).

Експертна оцінка - визначення якості виконання окремих робіт на високому професійному рівні висококваліфікованими спеціалістами-експертами.

Загальнонаукові методи - аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, аналогію і моделювання, абстрагування і конкретизацію, системний аналіз і функціонально-вартісний аналіз.

Зіставлення - дослідження достовірності документів шляхом зіставлення їх і записів у облікових реєстрах, що належать до одних і тих самих або різних, але взаємопов'язаних господарських операцій ревізованого підприємства та організацій, з якими воно має виробничі (господарські) відносини.

Інвентаризація – це спосіб фактичної перевірки наявності товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів, а також контролю за їх збереженням. Більшість випадків нестач, крадіжок, розтрат виявляється за допомогою інвентаризації.

Контрольний обмір дозволяє зіставити фактичний обсяг робіт з тим, що відображений у документах.

Лабораторний аналіз використовують для визначення якості і складу сировини, матеріалів, готової продукції, дотримання рецептури виготовлення консервів, страв у їдальнях, дитячих закладах тощо, а також технічних умов і державних стандартів при виготовленні непродовольчих товарів (цегли, черепиці, швейних виробів та ін.).

Математична перевірка - контроль проведених у документі обчислень, підрахунків у підсумках, що здійснюються при оформленні та обробці документів

Моделювання – прийом наукового пізнання, що ґрунтується на заміні досліджуваного об'єкта на його аналог, модель, що має істотні ознаки оригіналу. У контролі застосовують організаційні моделі проведення контрольного процесу – стандарти, нормативи, тарифи.

Державний сектор – органи державного управління, регіональні органи самоврядування (наприклад, штатів, провінцій, територій), місцеві органи самоврядування (наприклад, міські, селищні) і відповідні державні установи (наприклад, агенції, ради, комісії та підприємства).

Письмові пояснення – це спосіб виявлення причин та умов виникнення порушень, уточнення окремих питань, які виникли в процесі перевірки, а також остаточного доказу і визнання вини матеріально відповідальних та службових осіб з приводу нестач, псування матеріальних цінностей, привласнення їх, встановлення розміру матеріального збитку, який підлягає відшкодуванню.

Тестування (фактичне опитування) службових і матеріально відповідальних осіб проводять з метою одержання необхідної інформації або уточнення окремих моментів, що виникають у процесі перевірки, може бути усним або письмовим.

Фактичний огляд (обстеження) – це перевірка стану та правильності використання і експлуатації господарських об'єктів: складських приміщень, ангарів і місць зберігання техніки, робочих місць, а також стану трудової дисципліни, чисельного складу персоналу підприємства та ін.

Перелік контрольних питань

1. Організаційний статус та підпорядкування служби антикорупційного аудиту в структурі підприємства. Правовий статус та функції служби антикорупційного аудиту.
2. Організаційні засади створення служби антикорупційного аудиту.
3. Наказ про створення служби антикорупційного аудиту.
4. Положення про службу антикорупційного аудиту.
5. Централізована, децентралізована та комбінована форми організації служби антикорупційного аудиту.
6. Вплив організаційної структури суб'єкта господарювання на організацію антикорупційного аудиту.
7. Значення служби в діяльності підприємства; задачі служби; ступінь підпадання підприємства під різноманітні ризики.
8. Основні завдання, функції, професійний склад та структура служби антикорупційного аудиту.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Правовий статус та функції служби антикорупційного аудиту.
2. Взаємодія служби антикорупційного аудиту з іншими структурними підрозділами суб'єкта господарювання.
3. Організаційні засади створення служби антикорупційного аудиту.
4. Наказ про створення служби антикорупційного аудиту. Положення про службу антикорупційного аудиту.
5. Централізована, децентралізована та комбінована форми організації служби антикорупційного аудиту.
6. Фактори, що впливають на чисельність служби антикорупційного аудиту.
7. Значення служби в діяльності підприємства; задачі служби; ступінь підпадання підприємства під різноманітні ризики; зрілість контрольного середовища на підприємстві; кількість структурних підрозділів; географічна розгалуженість підприємства.
8. Адміністративна політика служби антикорупційного аудиту.
9. Форми нагляду, моніторингу та контролю виконання антикорупційної програми на підприємстві.

Тестові завдання

1. Що з нижченаведеного може відноситись до повноважень особа, уповноваженої на здійснення антикорупційної політики на підприємстві:
 - а) повноваження контролю за усіма потенційно ризиковими бізнеспроцесами: право попереднього погодження прийняття рішень, контроль за ходом їх реалізації та вимогу про подання відповідної регулярної звітності;
 - б) щодо результатів реалізації рішень володільцями таких процесів;
 - в) право здійснення контролю за дотриманням працівниками підприємства антикорупційних процедур та законодавства;
 - г) всі відповіді правильні.

2. До загальнонаукових методів відносяться:
 - а) ті методи, які використовуються багатьма науками;
 - б) аналіз і синтез, індукція і дедукція;
 - в) аналогія і моделювання, абстрагування і конкретизацію, системний
 - г) всі відповіді правильні.

3. Інвентаризація – це:
 - а) спосіб фактичної перевірки наявності товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів;

- б) перевірка стану та правильності використання і експлуатації господарських об'єктів;
- в) зіставлення фактичного обсягу робіт з тим, що відображений у документах;
- г) всі відповіді правильні.

4. Основними прийомами документального контролю є:

- а) економічний аналіз; математична перевірка; перевірка бухгалтерського обліку; зіставлення документів; письмові пояснення; письмові запити; камеральні перевірки;
- б) синтез та аналіз; математична перевірка; перевірка бухгалтерського обліку; зіставлення документів; письмові пояснення; письмові запити; камеральні перевірки;
- в) економічний аналіз; математична перевірка; перевірка бухгалтерського обліку; зіставлення документів; письмові пояснення; письмові запити; натуральні перевірки;
- г) економічний аналіз; математична перевірка; перевірка бухгалтерського обліку; зіставлення документів; письмові пояснення; тестування; камеральні перевірки.

5. Що означає поняття «комплаєнс»?

- а) це система контролю підприємства за відповідністю його діяльності, а також діяльності його працівників, керівників та сторонніх представників вимогам регуляторних актів;
- б) це антикорупційний аудит;
- в) такого поняття не існує;
- г) це складова системи внутрішньої економічної безпеки державного підприємства.

6. Що таке реальний конфлікт інтересів?

- а) це суперечка між посадовими особами одного підприємства / установи в межах виконання своїх посадових обов'язків;
- б) суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання таких повноважень.
- в) це форма взаємовідносин між працівниками підприємства / установи.
- г) все вищенаведене вірно.

7. Система комплаєнсу включає насущні обов'язкові елементи:

- а) антикорупційна програма компанії, особа, відповідальна за її реалізацію та комплаєнс-спеціаліст;
- б) система внутрішнього аудиту;
- в) оцінка корупційних ризиків;:
- г) всі вищенаведені елементи.

8. Корупційні ризики у діяльності юридичної особи поділяються на:

- а) внутрішні та зовнішні
- б) приватні і державні;
- в) прямі і опосередковані;
- г) особистісні, суспільні і міжнародні.

9. Антикорупційна програма – це:

- а) комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності підприємства (установи, організації, державного або місцевого органу влади)
- а) законодавчо-нормативний акт;
- б) програма запобігання корупції, затверджена урядом;
- в) галузевий стандарт;
- г) елемент передвиборчої програми.

10. Що з наведеного є складовими антикорупційної політики:

- а) незалежний нагляд за ефективністю реалізації антикорупційної комплаєнс-програми;

- б) проведення оцінки корупційних ризиків.
- в) Навчання працівників і надання їм консультаційної підтримки.
- г) всі вищенаведені відповіді вірні.

Питання для самоперевірки

1. Який організаційний статус та підпорядкування служби антикорупційного аудиту в структурі підприємства?
2. Який правовий статус та функції служби антикорупційного аудиту.
3. Опишіть взаємодію служби антикорупційного аудиту з іншими структурними підрозділами суб'єкта господарювання.
4. Які організаційні засади створення служби антикорупційного аудиту?
5. Яку інформацію має включати Наказ про створення служби антикорупційного аудиту?
6. Яку інформацію має містити Положення про службу антикорупційного аудиту?
7. Які особливості централізованої, децентралізованої та комбінованої форми організації служби антикорупційного аудиту?
8. Опишіть вплив організаційної структури суб'єкта господарювання на організацію антикорупційного аудиту.
9. Які фактори, що впливають на чисельність служби антикорупційного аудиту.
10. У чому полягає значення служби антикорупційного аудиту в діяльності підприємства?
11. Які задачі служби антикорупційного аудиту?
12. Від чого залежить ступінь підпадання підприємства під різноманітні корупційні ризики?
13. В чому полягає зрілість контрольного середовища на підприємстві?
14. Як впливає на структуру та задачі служби антикорупційного аудиту кількість структурних підрозділів і географічна розгалуженість підприємства.
15. Що таке адміністративна політика служби антикорупційного аудиту?
16. Які основні завдання, функції, професійний склад та структура служби антикорупційного аудиту?
17. Які існують форми нагляду, моніторингу та контролю виконання антикорупційної програми на підприємстві?

Літературні джерела: Нормативно-правовий: 4, 5, 7, 8, 12; Основний: 20-22; Додатковий: 24-32, 43-49; Інтернет-ресурси: 66-75.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №2 (ЗМ 2)

«Організація та методика проведення антикорупційного аудиту»

5. Тема заняття

«Основні елементи системи антикорупційного аудиту суб'єкта господарювання»

Короткий опис, вступ до теми

Елементи корпоративної політики та процедур, що спрямовані на попередження корупції у діяльності суб'єкта господарювання. Оцінка корупційних ризиків в діяльності підприємства. Внутрішній аудит та нагляд за дотриманням працівниками вимог антикорупційного законодавства. Засоби інформування про готування чи вчинення корупційних та пов'язаних з ними порушень. Механізми реагування з боку керівництва на факти повідомлення про корупційні та пов'язані з ними порушення. Захист осіб, що здійснюють повідомлення про вчинення корупційних та пов'язаних з ними порушень. Запобігання та протидія корупції у роботі з державними та місцевими органами влади, підприємствами, установами, організаціями. Запобігання та протидія корупції у роботі з приватними підприємствами та недержавними організаціями. Засади взаємодії підприємства з правоохоронними органами у сфері запобігання та протидії корупції. Виявлення та врегулювання конфлікту інтересів.

Терміни та поняття

Експерт управлінського персоналу – фізична особа або організація з належною кваліфікацією у сфері, що не належить до бухгалтерського обліку або аудиту і робота якої у цій сфері використовується суб'єктом господарювання для надання йому допомоги в складанні фінансової звітності.

Загальна стратегія аудиту – стратегія, яка встановлює обсяг, час і напрям аудиту та є основою для розробки більш детального плану проведення аудиту.

Аудиторські фірми — це комерційні організації, і тому всі свої послуги вони виконують за плату, розмір якої обумовлюється в договорі між замовником і аудиторською організацією.

Запит – передбачає запит інформації (як фінансової, так і нефінансової) в обізнаних осіб як усередині суб'єкта господарювання, так і поза його межами.

Застосовні критерії – критерії, що використовуються відповідальною стороною при складанні гіпотетичної фінансової інформації. Такі критерії можуть встановлюватися уповноваженою чи визнаною організацією з розробки стандартів або законодавчими чи нормативними актами.

Значний ризик – ідентифікований та оцінений ризик суттєвого викривлення, що, за судженням аудиторів, потребує спеціального розгляду під час аудиту.

Зовнішня особа з відповідною кваліфікацією – особа, яка є сторонньою для фірми, має компетентність та здатність діяти як партнер із завдання, наприклад, партнер іншої фірми або працівник (із належним досвідом) професійної бухгалтерської організації, члени якої можуть виконувати аудити та огляди історичної фінансової інформації, або інші завдання з надання впевненості чи супутні послуги, або працівник (із належним досвідом) організації, що надає відповідні послуги з контролю якості.

Інформація з предмета перевірки – результат вимірювання або оцінювання предмета перевірки, тобто інформація, яку отримують за підсумками застосування критерію оцінки до предмета перевірки.

Історична фінансова інформація – інформація, виражена у фінансових показниках, стосовно конкретного суб'єкта господарювання, отримана на основі облікової системи цього суб'єкта господарювання, про економічні події, які відбувалися у минулих періодах або про минулі економічні умови чи обставини на певний момент часу.

Команда із завдання – усі партнери і штатні працівники, які виконують завдання, та будь-які особи, залучені фірмою або мережевою фірмою, які виконують процедури із завдання. До її складу не входять зовнішні експерти, залучені фірмою або мережевою фірмою.

Компонент – суб'єкт господарювання або вид господарської діяльності, про яку управлінський персонал групи чи компонента складає фінансову інформацію, яку слід включати до складу фінансової звітності групи.

Критерії – контрольні показники, які використовуються для оцінки або визначення основного предмета перевірки. «Застосовні критерії» – критерії, які використовуються для конкретного завдання.

Перелік контрольних питань

1. Елементи корпоративної політики та процедур, що спрямовані на попередження корупції у діяльності суб'єкта господарювання.
2. Оцінка корупційних ризиків в діяльності підприємства.
3. Внутрішній аудит та нагляд за дотриманням працівниками вимог антикорупційного законодавства.
4. Механізми реагування з боку керівництва на факти повідомлення про корупційні та пов'язані з ними порушення.

5. Запобігання та протидія корупції у роботі з державними та місцевими органами влади, підприємствами, установами, організаціями.
6. Засади взаємодії підприємства з правоохоронними органами у сфері запобігання та протидії корупції. Виявлення та врегулювання конфлікту інтересів..

Перелік питань до самостійної роботи

1. Елементи корпоративної політики та процедур, що спрямовані на виявлення та попередження корупції у діяльності суб'єкта господарювання.
2. Оцінка корупційних ризиків в діяльності підприємства.
3. Внутрішній аудит та нагляд за дотриманням працівниками вимог антикорупційного законодавства.
4. Засоби інформування про готування чи вчинення корупційних та пов'язаних з ними порушень.
5. Механізми реагування з боку керівництва на факти повідомлення про корупційні та пов'язані з ними порушення.
6. Захист осіб, що здійснюють повідомлення про вчинення корупційних та пов'язаних з ними порушень.
7. Засади взаємодії підприємства з правоохоронними органами у сфері запобігання та протидії корупції. Виявлення та врегулювання конфлікту інтересів.

Тестові завдання

1. Перелік антикорупційних заходів та відповідні повноваження й обов'язки відповідальних осіб повинні бути викладені:
 - а) в антикорупційній програмі підприємства та інших нормативних документах, які визначають антикорупційні процедури;
 - б) у трудових договорах з працівниками;
 - в) у посадових інструкціях працівників;
 - г) всі відповіді вірні.
2. В рамках антикорупційної перевірки зазвичай проводяться бесіди з наступними фахівцями:
 - а) керівники окремих напрямків діяльності;
 - б) співробітники підрозділів розвитку бізнесу, продажів і державних замовлень;
 - в) співробітники юридичних і комплаєнс-підрозділів;
 - г) всі відповіді вірні.
3. Законодавством встановлений обов'язковий аудит для:
 - а) акціонерних товариств, банків, інвестиційних компаній, бірж, страхових компаній, кредитних спілок;
 - б) акціонерних товариств, банків, малих підприємств, бірж, кредитних спілок, недержавних пенсійних фондів;
 - в) акціонерних товариств, бірж, страхових компаній, кредитних спілок, товариств з обмеженою відповідальністю;
 - г) акціонерних товариств, банків, страхових компаній, кредитних спілок, Державного пенсійного фонду.
4. В рамках аудиту антикорупційної комплаєнс-програми для аналізу зазвичай відбираються такі види платіжних операцій:
 - а) платежі торговим представникам / консультантам / посередникам, постачальникам та іншим контрагентам, що характеризується підвищеним рівнем ризику (в першу чергу це стосується державних замовлень);

- б) Платежі за отримання ліцензій та дозволів, інші платежі, вироблені в рамках взаємодії з державними органами влади;
- в) витрачання коштів на подарунки, організацію поїздок і розважальних заходів (особливо для посадових осіб);
- г) підрозділів розвитку бізнесу, продажів і державних замовлень;
- в) співробітники юридичних і комплаєнс-підрозділів;
- г) всі відповіді вірні.

5. Яких з нижченаведених пропозицій рекомендовано утримуватись працівникам підприємства, прийняття яких може поставити державного службовця в ситуацію конфлікту інтересів?

- а) пропозицій про прийом на роботу на підприємство (а також в афілійовані організації) державного службовця, який здійснює контрольнаглядові заходи, або його близьких осіб, включаючи пропозиції про прийом на роботу після звільнення з державної служби;
- б) пропозицій про придбання державним службовцем, що здійснює контрольнаглядові заходи, або членами його сім'ї акцій або інших цінних паперів підприємства (або афілійованих організацій);
- в) пропозицій про передачу у користування державному службовцю, який здійснює контрольнаглядові заходи, або членам його сім'ї будь-якої власності, що належить підприємству (або афілійованій організації);
- г) всі відповіді вірні.

6. За даними бухгалтерського обліку, балансу і фінансової звітності суб'єкта підприємницької діяльності у висновку аудитора повинні знайти відображення такі показники:

- а) загальний розмір прибутку та джерела його формування;
- б) сума сплачених податків;
- в) прибуток, який підлягає розподілу між акціонерами;
- г) всі відповіді правильні.

7. Державний аудит проводять:

- а) Державна аудиторська служба;
- б) Рахункова палата;
- в) Державна фіскальна служба;
- г) всі відповіді правильні.

8. При розробці положення про конфлікт інтересів які розділи рекомендовано до нього включити?

- а) цілі і завдання положення про конфлікт інтересів;
- б) коло осіб, на яких поширюється дія положення;
- в) основні принципи управління конфліктом інтересів на підприємстві;
- г) всі відповіді вірні.

9. При розробці положення про конфлікт інтересів які розділи рекомендовано до нього включити?

- а) порядок розкриття конфлікту інтересів працівником підприємства та порядок врегулювання конфлікту інтересів, в тому числі можливі способи вирішення потенційного чи реального конфлікту інтересів;
- б) обов'язки працівників у зв'язку з розкриттям наявності і врегулюванням у них реального чи потенційного конфлікту інтересів;

в) визначення осіб, відповідальних за прийом і розгляд відомостей про реальний чи потенційний конфлікт інтересів (наприклад, комплаєнс-спеціаліст та керівництво кадрової служби);

г) всі відповіді вірні.

10. В основу роботи з управління конфліктом інтересів на підприємстві слід покласти наступні принципи:

а) обов'язок працівників розкрити відомості про реальний або потенційний конфлікт інтересів;

б) індивідуальний розгляд і оцінка матеріальних та репутаційних ризиків для підприємства при виявленні кожного конфлікту інтересів та його врегулюванні;

в) конфіденційність процесів розкриття відомостей про конфлікт інтересів та його врегулювання;

г) всі відповіді вірні.

Питання для самоперевірки

1. Які ви знаєте елементи корпоративної політики підприємства?
2. Які існують процедури, спрямовані на попередження корупції у діяльності суб'єкта господарювання.
3. Як здійснюється оцінка корупційних ризиків в діяльності підприємства?
4. Як здійснюється внутрішній аудит та нагляд за дотриманням працівниками вимог антикорупційного законодавства?
5. Які ви знаєте засоби інформування про готування чи вчинення корупційних та пов'язаних з ними порушень?
6. Які механізми реагування з боку керівництва на факти повідомлення про корупційні та пов'язані з ними порушення.
7. Як здійснюється захист осіб, що здійснюють повідомлення про вчинення корупційних та пов'язаних з ними порушень?
8. Які дії з запобігання та протидія корупції у роботі з державними та місцевими органами влади, підприємствами, установами, організаціями?
9. Які ви можете назвати способи взаємодії підприємства з правоохоронними органами у сфері запобігання та протидії корупції?
10. Як відбувається виявлення та врегулювання конфлікту інтересів в хлді антикорупційного аудиту

Літературні джерела: Нормативно-правовий: 4, 5, 7, 8, 12; Основний: 20-22; Додатковий: 24-32, 43-49; Інтернет-ресурси: 66-75.

6. Тема заняття

«Антикорупційна програма як ключовий елемент антикорупційного аудиту»

Короткий опис, вступ до теми

Зміст та призначення антикорупційної програми суб'єкта господарювання. Принципи процесу побудови антикорупційної програми. Зміст та структура антикорупційної програми. Порядок узгодження, затвердження антикорупційної програми та доведення до відома працівників. Вимоги до функціонального та професійного складу робочої групи осіб, відповідальних за впровадження антикорупційної програми. Їх обов'язки, повноваження та порядок призначення. Фактори, які впливають на зміст антикорупційної програми. Підприємства, для яких наявність антикорупційної програми є обов'язковою. Декларація політики повної відмови від корупційних практик та остаточної їх заборони. Опис корупційних дій, їх характерні риси та ознаки, способи розпізнання морально-етичних норм, цінностей та принципів, яких дотримується компанія у протидії

корупційним проявам. Політика в сфері ділових подарунків та представницьких витрат. Інструкції стосовно надання подарунків і розваг від імені компанії та її працівників. Інструкції стосовно прийняття подарунків та запрошень на розважальні події керівництвом та працівниками компанії. Впровадження документообігу (регламентів, запитів, дозволів і звітів, декларацій) про надання/прийняття подарунків (або компенсації представницьких витрат чи участі у заходах) з вартістю, вищою за встановлену. Вимога обов'язкового декларування конфлікту інтересів. Зміст конфлікту інтересів. Реальний і потенційний конфлікт інтересів. Причини появи конфлікту інтересів. Ризики, які може спричинити конфлікт інтересів. Моніторинг ризиків конфлікту інтересів. Декларації працівників щодо наявності конфлікту інтересів. Процедури, спрямовані на виявлення конфлікту інтересів.

Терміни та поняття

Моніторинг – процес, що включає постійний розгляд та оцінку системи контролю якості фірми, в тому числі періодичну перевірку обраних завершених завдань, призначений для надання фірмі достатньої впевненості в тому, що її система контролю якості функціонує ефективно

Внутрішній аудит – це діяльність, спрямована на забезпечення міністерств, інших центральних органів виконавчої влади достовірною інформацією про використання об'єктами контролю фінансових ресурсів, оцінку ефективності їх господарської діяльності, виявлення і запобігання в ній відхиленням, що перешкоджають законному та ефективному використанню майна і коштів, розширеному відтворенню виробництва.

Моніторинг заходів контролю – процес, призначений оцінити ефективність діяльності системи внутрішнього контролю в часі. Він охоплює постійну оцінку побудови і функціонування заходів контролю та застосування необхідних коригуючих заходів, модифікованих відповідно до змін в умовах. Моніторинг заходів контролю є компонентом внутрішнього контролю.

Невідповідність – інша інформація, що суперечить інформації, яка міститься у фінансовій звітності, яка підлягала аудиту. Суттєва невідповідність може викликати сумніви щодо аудиторських висновків, зроблених виходячи з раніше отриманих аудиторських доказів, та, можливо, щодо основи думки аудиторів про фінансову звітність.

Незаконне привласнення активів – дії, які стосуються крадіжки активів суб'єкта господарювання та часто здійснюються найманими працівниками у відносно невеликих і несуттєвих розмірах. Однак у незаконному привласненні активів може брати участь також управлінський персонал, для якого, як правило, легше замаскувати або приховати незаконне привласнення такими способами, що їх важко виявити.

Неузгодженість – відповідь, яка засвідчує відмінність між інформацією, на яку був запит або яка міститься у записях суб'єкта господарювання, та інформацією, наданою стороною, що її підтверджує.

Облікова оцінка – наближене значення суми в грошовому вираженні за відсутності точних засобів вимірювання.

Обов'язкові умови – застосування управлінським персоналом прийнятної концептуальної основи фінансового звітування при складанні фінансової звітності та згода управлінського персоналу і, де це доречно, тих, кого наділено найвищими повноваженнями, на передумову 22 проведення аудиту.

Подальші події – події, що відбуваються у період між датою, на яку складена фінансова звітність, та датою звіту аудиторів, і факти, які стають відомими аудиторам після дати звіту аудитора.

Подальші процедури – процедури, що виконуються у відповідь на оцінені ризики суттєвого викривлення, які включають тести заходів контролю (якщо такі є), тести деталей та аналітичні процедури.

Помилка – ненавмисне викривлення у фінансовій звітності, включаючи пропуск суми або розкриття інформації.

Перелік контрольних питань

1. Зміст та призначення антикорупційної програми суб'єкта господарювання. Фактори, які впливають на зміст антикорупційної програми. Підприємства, для яких наявність антикорупційної програми є обов'язковою.
2. Принципи процесу побудови антикорупційної програми. Зміст та структура антикорупційної програми.
3. Вимоги до функціонального та професійного складу робочої групи осіб, відповідальних за впровадження антикорупційної програми. Їх обов'язки, повноваження та порядок призначення.
4. Опис корупційних дій, їх характерні риси та ознаки, способи розпізнання морально-етичних норм, цінностей та принципів, яких дотримується компанія у протидії корупційним проявам.
5. Політика в сфері ділових подарунків та представницьких витрат.
6. Впровадження документообігу (регламентів, запитів, дозволів і звітів, декларацій) про надання/прийняття подарунків (або компенсації представницьких витрат чи участі у заходах) з вартістю, вищою за встановлену.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Принципи процесу побудови антикорупційної програми. Зміст та структура антикорупційної програми.
2. Порядок узгодження, затвердження антикорупційної програми та доведення до відома працівників.
3. Їх обов'язки, повноваження та порядок призначення.
4. Фактори, які впливають на зміст антикорупційної програми. Підприємства, для яких наявність антикорупційної програми є обов'язковою.
5. Декларація політики повної відмови від корупційних практик та остаточної її заборони.
6. Опис корупційних дій, їх характерні риси та ознаки, способи розпізнання морально-етичних норм, цінностей та принципів, яких дотримується компанія у протидії корупційним проявам.
7. Інструкції стосовно надання подарунків і розваг від імені компанії та її працівників.
8. Інструкції стосовно прийняття подарунків та запрошень на розважальні події керівництвом та працівниками компанії.
9. Впровадження документообігу (регламентів, запитів, дозволів і звітів, декларацій) про надання/прийняття подарунків (або компенсації представницьких витрат чи участі у заходах) з вартістю, вищою за встановлену.
10. Реальний і потенційний конфлікт інтересів. Причини появи конфлікту інтересів.
11. Процедури, спрямовані на виявлення конфлікту інтересів..

Тестові завдання

1. Внутрішньогосподарський контроль є системою постійного спостереження за:
 - а) ефективністю діяльності підприємств;
 - б) збереженням і ефективністю використання цінностей і коштів;
 - в) доцільністю і достовірністю операцій та процесів;
 - г) всі відповіді правильні.

2. Головним завданням підрозділу внутрішнього аудиту є надання керівникові об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо:

- а) удосконалення системи управління;
- б) запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів;
- в) запобігання виникненню помилок чи інших недоліків;
- г) всі відповіді правильні.

3. Система комплаєнсу включає наступні обов'язкові елементи:

- а) антикорупційна програма компанії, особа, відповідальна за її реалізацію та комплаєнс-спеціаліст;
- б) система внутрішнього аудиту;
- в) оцінка корупційних ризиків;:
- г) всі вищенаведені елементи.

4. На посаду керівника підрозділу внутрішнього аудиту центрального органу виконавчої влади або його територіального органу призначається особа, яка має:

- а) економічну або юридичну вищу освіту за ступенем магістра;
- б) економічну вищу освіту за ступенем магістра;
- в) юридичну вищу освіту за ступенем магістра;
- г) бухгалтерську вищу освіту за ступенем магістра;

5. Для яких підприємств та установ обов'язково є наявність антикорупційної програми?

а) для державних, комунальних підприємств, господарських товариств (у яких державна або комунальна частка перевищує 50 відсотків), де середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує п'ятдесят осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує сімдесят мільйонів гривень;

б) юридичних осіб, які є учасниками попередньої кваліфікації, учасниками процедури закупівлі відповідно до Закону України «Про здійснення державних закупівель», якщо вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт – 5 мільйонів гривень.;

- в) правильними є відповіді а) і б);
- г) виключно для державних підприємств, установ та організацій.

6. Антикорупційна програма – це:

а) комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності підприємства (установи, організації, державного або місцевого органу влади)

- а) законодавчо-нормативний акт;
- б) програма запобігання корупції, затверджена урядом;
- в) галузевий стандарт;
- г) елемент передвиборчої програми..

7. Що з наведеного є складовими антикорупційної політики:

а) незалежний нагляд за ефективністю реалізації антикорупційної комплаєнс-програми;

- б) проведення оцінки корупційних ризиків.
- в) Навчання працівників і надання їм консультативної підтримки.
- г) всі вищенаведені відповіді вірні.

8. Які з нижченаведених заходів є доречними при розробці антикорупційної політики на підприємстві / установі:

- а) комплексні перевірки третіх осіб та здійснюваних на їх користь платежів;
- б) запровадження «гарячої лінії» для повідомлень про порушення та наявність процедури внутрішнього розслідування;

- в) систематичний аналіз ефективності антикорупційної комплаєнс-програми з метою її постійного вдосконалення
- г) всі вищенаведені відповіді вірні.

9. Які компоненти повинна обов'язково включати антикорупційна програма?

- а) визначення засад загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідній сфері, заходи з їх реалізації, а також з виконання антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми;
- б) оцінку корупційних ризиків у діяльності органу, установи, організації, причини, що їх породжують та умови, що їм сприяють;
- в) заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, осіб, відповідальних за їх виконання, строки та необхідні ресурси;
- г) всі вищенаведені відповіді вірні.

10. Що з нижчепереліченого обов'язково повинна включати антикорупційна програма?

- а) навчання та заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування;
- б) процедури щодо моніторингу, оцінки виконання та періодичного перегляду програм;
- в) інші спрямовані на запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням заходи
- г) всі вищеперелічені відповіді вірні.

Питання для самоперевірки

1. Який зміст та призначення антикорупційної програми суб'єкта господарювання?
2. Які принципи процесу побудови антикорупційної програми?
3. Розкрийте зміст та структуру антикорупційної програми.
4. Розкрийте порядок узгодження, затвердження антикорупційної програми та доведення до відома працівників:
5. Які вимоги до функціонального та професійного складу робочої групи осіб, відповідальних за впровадження антикорупційної програми?
6. Які обов'язки, повноваження та порядок призначення осіб, відповідальних за впровадження антикорупційної програми?
7. Які фактори впливають на зміст антикорупційної програми?
8. Для яких підприємства наявність антикорупційної програми є обов'язковою?
9. Опишіть корупційні дії, їх характерні риси та ознаки, способи розпізнання морально-етичних норм, цінностей та принципів, яких дотримується компанія у протидії корупційним проявам.
10. Яка має бути політика в сфері ділових подарунків та представницьких витрат?
11. Що міють передбачати інструкції стосовно надання подарунків і розваг від імені компанії та її працівників?
12. Що мають передбачати інструкції стосовно прийняття подарунків та запрошень на розважальні події керівництвом та працівниками компанії?
13. Як має впроваджуватись документообіг (регламент, запити, дозволи і звіти, декларації) про надання/прийняття подарунків (або компенсації представницьких витрат чи участі у заходах) з вартістю, вищою за встановлену.
14. В якому випадку має застосовуватись вимога обов'язкового декларування конфлікту інтересів?
15. В чому полягає зміст конфлікту інтересів?
16. Що таке реальний і потенційний конфлікт інтересів?
17. Які причини появи конфлікту інтересів?
18. Які ризики може спричинити конфлікт інтересів?
19. Як здійснюється моніторинг ризиків конфлікту інтересів.
20. Як складаються декларації працівників щодо наявності конфлікту інтересів.

21. Які ви знаєте процедури, спрямовані на виявлення конфлікту інтересів?

Літературні джерела: Нормативно-правовий: 4, 5, 7, 8, 12; Основний: 20-22; Додатковий: 24-32, 43-49; Інтернет-ресурси: 66-75.

7. Тема заняття «Оцінка корупційних ризиків в діяльності суб'єкта господарювання»

Короткий опис, вступ до теми

Поняття невизначеності та ризику. Зміст процесу управління ризиками. Етапи управління ризиками: ідентифікація та формулювання ризиків, оцінювання ризиків, вибір ризик-стратегії, впровадження ризик-стратегії, організація моніторингу та звітності. Ризик-стратегії: відмова, передача, зниження, прийняття. Ідентифікація та регламентація процедур з підвищеними корупційними ризиками. Залишковий та невід'ємний ризик. Ефект заходів контролю. Шкала оцінки корупційних ризиків: якісна та кількісна. Ризик-реєстр. Графічна модель «ймовірність/збиток» («теплокартою»). Ризик-апетит суб'єкта господарювання. «Нульова толерантність» до корупційних правопорушень. Умови проведення позапланової оцінки корупційних ризиків: «тригерні події». Документування результатів ідентифікації та оцінювання корупційних ризиків..

Терміни та поняття

Порівняльна інформація – суми та розкриття інформації, що входять до складу фінансової звітності одного чи кількох попередніх періодів відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування. В контексті МСЗНВ 3410 порівняльна інформація визначається як суми та розкриття інформації, включені до звіту з парникових газів за один чи кілька попередніх періодів.

Порівняльна фінансова звітність – порівняльна інформація, яка містить суми та розкриття іншої інформації за попередній період для порівняння з фінансовою звітністю поточного періоду, проте якщо ця звітність перевірена аудитором, то на неї робиться посилання в думці ауди то ра. Рівень інформації, що входить до складу цієї порівняльної фінансової звітності, є зіставним із рівнем інформації у фінансовій звітності поточного періоду

Моніторинг закупівлі здійснюється за місцезнаходженням органу державного фінансового контролю.

Перевірка закупівель у замовників проводиться за місцезнаходженням юридичної особи, що перевіряється, чи за місцем розташування об'єкта права власності, щодо якого проводиться перевірка, і полягає у документальному та фактичному аналізі дотримання замовником законодавства про закупівлі. Результати перевірки закупівель викладаються в акті перевірки закупівель.

Прогнозна фінансова інформація - фінансова інформація, що ґрунтується на припущеннях про події, які можуть відбутися в майбутньому, та про можливі дії суб'єкта господарювання. Може мати форму прогнозу, перспективної оцінки або їх поєднання.

Професійне судження – застосування необхідних навичок, знань і досвіду в контексті вимог стандартів з надання впевненості та професійної етики при прийнятті обґрунтованих рішень щодо плану дій, які є прийнятними за обставин відповідного завдання.

Професійний скептицизм – ставлення, що поєднує допитливість, уважність до обставин, які можуть вказувати на можливе викривлення внаслідок помилки або шахрайства, та критичну оцінку доказів.

Процедури оцінювання ризиків – аудиторські процедури, які виконують для отримання розуміння суб'єкта господарювання та його середовища, в тому числі системи

внутрішнього контролю суб'єкта господарювання, ідентифікації й оцінки ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки на рівні фінансової звітності та на рівні тверджень.

Процес оцінювання ризиків суб'єкта господарювання – компонент внутрішнього контролю, що є процесом ідентифікації бізнес-ризиків, які мають відношення до цілей фінансового звітування, та прийняття рішень, спрямованих на врегулювання цих ризиків і результатів таких дій.

Результат облікової оцінки – фактична сума в грошовому вираженні, що є наслідком завершення основної операції (основних операцій), події (подій) або умови (умов), які розглядаються в обліковій оцінці.

Перелік контрольних питань

1. Поняття невизначеності та ризику. Ризик-стратегії: відмова, передача, зниження, прийняття.
2. Зміст процесу управління ризиками.
3. Етапи управління ризиками: ідентифікація та формулювання ризиків, оцінювання ризиків, вибір ризик-стратегії, впровадження ризик-стратегії, організація моніторингу та звітності..
4. Ефект заходів контролю. Ідентифікація та регламентація процедур з підвищеними корупційними ризиками. Залишковий та невід'ємний ризик.
5. Умови проведення позапланової оцінки корупційних ризиків: «тригерні події».
6. Документування результатів ідентифікації та оцінювання корупційних ризиків

Перелік питань до самостійної роботи

1. Види ризик-стратегій: відмова, передача, зниження, прийняття.
2. Шкала оцінки корупційних ризиків: якісна та кількісна. Ризик-реєстр. Графічна модель «ймовірність/збиток» («теплокартою»).
3. Ризик-апетит суб'єкта господарювання.
4. «Нульова толерантність» до корупційних правопорушень.
5. Умови проведення позапланової оцінки корупційних ризиків: «тригерні події».
6. Документування результатів ідентифікації та оцінювання корупційних ризиків.

Тестові завдання

1. Які форми розкриття конфлікту інтересів рекомендується підприємству застосовувати?

- а) розкриття відомостей про конфлікт інтересів при прийомі на роботу;
- б) розкриття відомостей про конфлікт інтересів при призначенні на нову посаду;
- в) розкриття відомостей по мірі виникнення ситуацій конфлікту інтересів;
- г) всі попередні відповіді вірні.

2. Що з нижченаведеного може бути принципами, що покладені в основу роботи з управління конфліктом інтересів на підприємстві?

- а) обов'язок працівників розкрити відомості про реальний або потенційний конфлікт інтересів;
- б) індивідуальний розгляд і оцінка матеріальних та репутаційних ризиків для підприємства при виявленні кожного конфлікту інтересів та його врегулюванні;
- в) конфіденційність процесів розкриття відомостей про конфлікт інтересів та його врегулювання;
- г) всі відповіді правильні;

3. В основу роботи з управління конфліктом інтересів на підприємстві слід покласти наступні принципи:

- а) обов'язок працівників розкрити відомості про реальний або потенційний конфлікт інтересів;
- б) індивідуальний розгляд і оцінка матеріальних та репутаційних ризиків для підприємства при виявленні кожного конфлікту інтересів та його врегулюванні;
- в) конфіденційність процесів розкриття відомостей про конфлікт інтересів та його врегулювання;
- г) всі відповіді вірні.

4. При розробці положення про конфлікт інтересів які розділи рекомендовано до нього включити?

- а) цілі і завдання положення про конфлікт інтересів;
- б) коло осіб, на яких поширюється дія положення;
- в) основні принципи управління конфліктом інтересів на підприємстві;
- г) всі відповіді вірні.

5. В рамках антикорупційної перевірки зазвичай проводяться бесіди з наступними фахівцями:

- а) керівники окремих напрямків діяльності;
- б) співробітники підрозділів розвитку бізнесу, продажів і державних замовлень;
- в) співробітники юридичних і комплаєнс-підрозділів;
- г) всі відповіді вірні.

6. Перелік антикорупційних заходів та відповідні повноваження й обов'язки відповідальних осіб повинні бути викладені:

- а) в антикорупційній програмі підприємства та інших нормативних документах, які визначають антикорупційні процедури;
- б) у трудових договорах з працівниками;
- в) у посадових інструкціях працівників;
- г) всі відповіді вірні.

7. Що з нижченаведеного може відноситись до повноважень особа, уповноваженої на здійснення антикорупційної політики на підприємстві:

- а) здійснення контролю за економічною обґрунтованістю витрат у сферах з високим корупційним ризиком та вимогу про отримання згоди комплаєнс-спеціаліста на: обмін діловими подарунками, представницькі витрати, благодійні проекти, виплату винагороди зовнішнім консультантам та підрядникам тощо;
- б) встановлення форми та розгляд письмових форм (декларацій) працівників про конфлікт інтересів;
- в) взаємодія з уповноваженими представниками правоохоронних органів при проведенні ними розслідувань корупційних правопорушень, в тому числі слідчих дій та оперативно-розшукових заходів;
- г) всі відповіді правильні.

8. Що з нижченаведеного може відноситись до повноважень особа, уповноваженої на здійснення антикорупційної політики на підприємстві:

- а) повноваження контролю за усіма потенційно ризиковими бізнеспроцесами: право попереднього погодження прийняття рішень, контроль за ходом їх реалізації та вимогу про подання відповідної регулярної звітності;
- б) щодо результатів реалізації рішень володільцями таких процесів;
- в) право здійснення контролю за дотриманням працівниками підприємства антикорупційних процедур та законодавства;
- г) всі відповіді правильні.

9. Що таке економічний аналіз в антикорупційному аудиті?

- а) спосіб виявлення впливу факторів на результати діяльності підприємства;
- б) це різновид аналітичних процедур в аудиті;
- в) економічний аналіз не застосовується в антикорупційному аудиті;
- г) державні контролюючі органи.

10. Планування проведення антикорупційного аудиту включає:
- а) напрямок повідомлення про майбутні заходи, що відповідає об'єкту компанії, яке перевіряється;
 - б) обговорення керівництвом об'єкту перевірки цілей перевірки та її структури, а також для отримання вихідної інформації про специфіку діяльності підрозділу та актуальних для нього ризиків, пов'язаних з корупцією;
 - в) напрямок інформаційних запитів, у тому числі на отримання фінансової інформації з метою формування вибірки і подальшого аналізу операцій, яким притаманні ризики корупції;
 - г) всі відповіді правильні.

Питання для самоперевірки

1. Наведіть визначення поняття невизначеності та ризику.
2. Який зміст процесу управління ризиками?
3. Які етапи управління ризиками: ідентифікація та формулювання ризиків, оцінювання ризиків, вибір ризик-стратегії, впровадження ризик-стратегії, організація моніторингу та звітності?
4. Які ризик-стратегії: відмова, передача, зниження, прийняття?
5. Що являє собою ідентифікація та регламентація процедур з підвищеними корупційними ризиками?
6. Що таке залишковий та невід'ємний ризик?
7. Опишіть ефект заходів контролю?
8. Що являє собою шкала оцінки корупційних ризиків: якісна та кількісна?
9. Що таке ризик-реєстр?
10. Що представляє собою графічна модель «ймовірність/збиток» («теплокартою»)?
11. Що таке ризик-апетит суб'єкта господарювання?
12. Що таке «Нульова толерантність» до корупційних правопорушень?
13. Які умови проведення позапланової оцінки корупційних ризиків: «тригерні події»?
14. Як відбувається документування результатів ідентифікації та оцінювання корупційних ризиків?

Літературні джерела: Нормативно-правовий: 4, 5, 7, 8, 12; Основний: 20-22; Додатковий: 24-32, 43-49; Інтернет-ресурси: 66-75.

8. Тема заняття

«Узагальнення та реалізація результатів антикорупційного аудиту»

Короткий опис, вступ до теми

Стадія узагальнення результатів антикорупційного аудиту. Систематизація даних. Документування проміжних результатів проведення антикорупційного аудиту. Узагальнення та систематизація доказової бази стосовно фактів шахрайства для судових розглядів, підготовка і захист звіту за результатами антикорупційного аудиту. Висновок, його структура та зміст. Додатки до висновку, послідовність реалізації результатів дослідження. Профілактичні заходи щодо запобігання корупційним правопорушенням у господарській діяльності. Супровід в суді в якості експерта за результатами антикорупційного аудиту.

Терміни та поняття

Середовище контролю – включає владні та управлінські функції, а також ставлення, обізнаність і дії тих, кого наділено найвищими повноваженнями, та управлінського персоналу, які стосуються системи внутрішнього контролю та її

важливості для суб'єкта господарювання. Середовище контролю є компонентом системи внутрішнього контролю.

Спостереження – передбачає нагляд за процесом або процедурою, яку виконують інші особи (наприклад, спостереження аудиторів за здійсненням інвентаризації персоналом суб'єкта господарювання або за виконанням заходів контролю). *

Статистична вибірка – підхід до здійснення вибірки, який має такі характерні риси: (а) випадковий вибір елементів вибірки, та (б) використання теорії ймовірностей для оцінки результатів вибірки, у тому числі оцінки ризику вибірки. Підхід до здійснення вибірки, якому не властиві характеристики (а) і (б), вважають нестатистичною вибіркою.

Управлінський персонал – фізична особа (особи), що наділені виконавчими повноваженнями за ведення операційної діяльності суб'єкта господарювання. Для деяких суб'єктів господарювання в певних юрисдикціях до складу управлінського персоналу входять дехто з тих або всі, кого наділено найвищими повноваженнями, наприклад члени керівного органу або власники керівників..

Шахрайство – навмисна дія однієї особи або кількох осіб, які належать до управлінського персоналу, тих, кого наділено найвищими повноваженнями, працівників або третіх сторін із

Штрафи – це плата в фіксованій сумі у формі відсотків від суми податкового зобов'язання або у сумі кратних чисел неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що утримується з порушника податкового законодавства,. Штрафи можуть накладатися на громадян, а також як на підприємства (організації, заклади), так і на їх керівників й інших посадових осіб (адміністративні штрафи).

Перелік контрольних питань

1. Стадія узагальнення результатів антикорупційного аудиту. Систематизація даних.
2. Документування проміжних результатів проведення антикорупційного аудиту.
3. Узагальнення та систематизація доказової бази стосовно фактів шахрайства для судових розглядів, підготовка і захист звіту за результатами антикорупційного аудиту.
4. Висновок, його структура та зміст. Додатки до висновку, послідовність реалізації результатів дослідження.
5. Профілактичні заходи щодо запобігання корупційним правопорушенням у господарській діяльності.
6. Супровід в суді в якості експерта за результатами антикорупційного аудиту.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Стадія узагальнення результатів антикорупційного аудиту. Систематизація даних.
2. Документування проміжних результатів проведення антикорупційного аудиту.
3. Узагальнення та систематизація доказової бази стосовно фактів шахрайства для судових розглядів, підготовка і захист звіту за результатами антикорупційного аудиту.
4. Висновок, його структура та зміст. Додатки до висновку, послідовність реалізації результатів дослідження.
5. Профілактичні заходи щодо запобігання корупційним правопорушенням у господарській діяльності.
6. Супровід в суді в якості експерта за результатами антикорупційного аудиту.

Тестові завдання

1. Які етапи з нижченаведених не характерні для антикорупційного аудиту?
 - а) оцінка ризиків;
 - б) перевірка установчих документів;
 - в) проведення перевірки;
 - г) складання звіту за підсумками перевірки;

д) планування перевірки.

2. Що дозволяє визначити оцінка ризиків в антикорупційному аудиті?

- а) у яких підрозділах і філіях організації необхідно провести перевірку дотримання антикорупційних процедур в плановому періоді;
- б) обсяг і тривалість такої перевірки;
- в) час її проведення;
- г) всі відповіді правильні.

3. Що таке розслідування в антикорупційному аудиті?

- а) це одна з процедур, що застосовуються в процесі антикорупційного аудиту;
- б) це специфічний спосіб контролю, який застосовується для встановлення точної суми заподіяної шкоди і винних осіб;
- в) розслідування не застосовується при здійсненні антикорупційного аудиту;
- г) розслідування – це комплекс дій, що здійснюється органами контролю та дізнання.

4. Антикорупційний аудит включає:

- а) перевірки дотримання різних вимог антикорупційної комплаєнс-програми;
- б) тестування операційної ефективності контрольних процедур, спрямованих на запобігання корупції;
- в) оцінку ефективності роботи уповноваженої особи за реалізацію антикорупційної програми на підприємстві / установі
- г) всі відповіді вірні.

5. Які компоненти повинна обов'язково включати антикорупційна програма?

- а) визначення засад загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідній сфері, заходи з їх реалізації, а також з виконання антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми;
- б) оцінку корупційних ризиків у діяльності органу, установи, організації, причини, що їх породжують та умови, що їм сприяють;
- в) заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, осіб, відповідальних за їх виконання, строки та необхідні ресурси;
- г) всі вищенаведені відповіді вірні.

6. Антикорупційна програма – це:

- а) комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності підприємства (установи, організації, державного або місцевого органу влади)
- а) законодавчо-нормативний акт;
- б) програма запобігання корупції, затверджена урядом;
- в) галузевий стандарт;
- г) елемент передвибірчої програми.

7. Що таке реальний конфлікт інтересів?

- а) це суперечка між посадовими особами одного підприємства / установи в межах виконання своїх посадових обов'язків;
- б) суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання таких повноважень.
- в) це форма взаємовідносин між працівниками підприємства / установи.
- г) все вищенаведене вірно.

8. Система комплаєнсу включає наступні обов'язкові елементи:

- а) антикорупційна програма компанії, особа, відповідальна за її реалізацію та комплаєнс-спеціаліст;
- б) система внутрішнього аудиту;
- в) оцінка корупційних ризиків;

г) всі вищенаведені елементи.

9. Корупційні ризики у діяльності юридичної особи поділяються на:

- а) внутрішні та зовнішні
- б) приватні і державні;
- в) прямі і опосередковані;
- г) особистісні, суспільні і міжнародні.

10. Корупційне правопорушення – це:

- а) порушення, допущене державним службовцем;
- б) незаконна дія, пов'язана з виконанням посадовцями своїх службових обов'язків;
- в) перевищення посадовою особою підприємства своїх службових повноважень;
- г) діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій ст.3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте стадію узагальнення результатів антикорупційного аудиту.
2. Як відбувається систематизація даних?
3. Як здійснюється документування проміжних результатів проведення антикорупційного аудиту?
4. Як здійснюється узагальнення та систематизація доказової бази стосовно фактів шахрайства для судових розглядів, підготовка і захист звіту за результатами антикорупційного аудиту?
5. Висновок, його структура та зміст.
6. Додатки до висновку, послідовність реалізації результатів дослідження.
7. Які профілактичні заходи щодо запобігання корупційним правопорушенням у господарській діяльності.
8. Як відбувається супровід в суді в якості експерта за результатами антикорупційного аудиту?

Літературні джерела: Нормативні: 6,7. Основні: 12-14. Додаткові: 21, 29, 33, 41.
 Інтернет-ресурси: 45, 47, 48. 1. Які етапи з нижченаведених не характерні для антикорупційного аудиту?

- а) оцінка ризиків;
- б) перевірка установчих документів;
- в) проведення перевірки;
- г) складання звіту за підсумками перевірки;
- д) планування перевірки.

2. Що дозволяє визначити оцінка ризиків в антикорупційному аудиті?

- а) у яких підрозділах і філіях організації необхідно провести перевірку дотримання антикорупційних процедур в плановому періоді;
- б) обсяг і тривалість такої перевірки;
- в) час її проведення;
- г) всі відповіді правильні.

3. Що таке розслідування в антикорупційному аудиті?

- а) це одна з процедур, що застосовуються в процесі антикорупційного аудиту;
- б) це специфічний спосіб контролю, який застосовується для встановлення точної суми заподіяної шкоди і винних осіб;
- в) розслідування не застосовується при здійсненні антикорупційного аудиту;
- г) розслідування – це комплекс дій, що здійснюється органами контролю та дізнання.

4. Антикорупційний аудит включає:

- а) перевірки дотримання різних вимог антикорупційної комплаєнс-програми;
- б) тестування операційної ефективності контрольних процедур, спрямованих на запобігання корупції;

- в) оцінку ефективності роботи уповноваженої особи з реалізацію антикорупційної програми на підприємстві / установі
- г) всі відповіді вірні.

5. Які компоненти повинна обов'язково включати антикорупційна програма?

- а) визначення засад загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідній сфері, заходи з їх реалізації, а також з виконання антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми;
- б) оцінку корупційних ризиків у діяльності органу, установи, організації, причини, що їх породжують та умови, що їм сприяють;
- в) заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, осіб, відповідальних за їх виконання, строки та необхідні ресурси;
- г) всі вищенаведені відповіді вірні.

6. Антикорупційна програма – це:

- а) комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності підприємства (установи, організації, державного або місцевого органу влади)
- а) законодавчо-нормативний акт;
- б) програма запобігання корупції, затверджена урядом;
- в) галузевий стандарт;
- г) елемент передвибірчої програми.

7. Що таке реальний конфлікт інтересів?

- а) це суперечка між посадовими особами одного підприємства / установи в межах виконання своїх посадових обов'язків;
- б) суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання таких повноважень.
- в) це форма взаємовідносин між працівниками підприємства / установи.
- г) все вищенаведене вірно.

8. Система комплаєнсу включає наступні обов'язкові елементи:

- а) антикорупційна програма компанії, особа, відповідальна за її реалізацію та комплаєнс-спеціаліст;
- б) система внутрішнього аудиту;
- в) оцінка корупційних ризиків;
- г) всі вищенаведені елементи.

9. Корупційні ризики у діяльності юридичної особи поділяються на:

- а) внутрішні та зовнішні
- б) приватні і державні;
- в) прямі і опосередковані;
- г) особистісні, суспільні і міжнародні.

10. Корупційне правопорушення – це:

- а) порушення, допущене державним службовцем;
- б) незаконна дія, пов'язана з виконанням посадовцями своїх службових обов'язків;
- в) перевищення посадовою особою підприємства своїх службових повноважень;
- г) діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій ст.3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте стадію узагальнення результатів антикорупційного аудиту.
2. Як відбувається систематизація даних?

3. Як здійснюється документування проміжних результатів проведення антикорупційного аудиту?
4. Як здійснюється узагальнення та систематизація доказової бази стосовно фактів шахрайства для судових розглядів, підготовка і захист звіту за результатами антикорупційного аудиту?
5. Висновок, його структура та зміст.
6. Додатки до висновку, послідовність реалізації результатів дослідження.
7. Які профілактичні заходи щодо запобігання корупційним правопорушенням у господарській діяльності.
8. Як відбувається супровід в суді в якості експерта за результатами антикорупційного аудиту?

Літературні джерела: Нормативні: 6,7. Основні: 12-14. Додаткові: 21, 29, 33, 41. Інтернет-ресурси: 45, 47, 48.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. FCPA (Foreign Corrupt Practices Act) – Закон США про запобігання корупції за кордоном
2. The Bribery Act 2010 – Guidance – Керівництво по застосуванню Закону Великої Британії «Про протидію корупції» Міністерства юстиції Великої Британії
3. UK Bribery Act – Закон Великої Британії «Про протидію корупції» від 01.07.2011
4. Державна програма реалізації Антикорупційної стратегії на 2015-2017 роки, затв. Постановою КМУ від 29.04.2015 № 265
5. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII
6. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» від 14.10.2014 № 1699-VII
7. Конвенція ООН проти корупції, підписана 31.10.2003. Ратифікована Україною (Закон № 251-V від 18.10.2006)
8. Конвенція Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) «Про боротьбу з підкупом посадових осіб іноземних держав при проведенні міжнародних ділових операцій» від 21.11.1997
9. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 02.09.2015 №1084 «Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003:2010»
10. Проект Закону України «Про захист викривачів і розкриття інформації про шкоду або загрозу суспільним інтересам» № 4038а від 20.07.2016
11. Рішення НАЗК України від 02.03.2017 № 75 «Про затвердження Типової антикорупційної програми юридичної особи»
12. Рішення НАЗК України від 02.12.2016 № 126 «Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади» (з Доповненнями, затвердженими рішенням НАЗК від 28.12.2017)
13. Рішення НАЗК України від 07.10.2016 № 74 «Про затвердження Порядку надання згоди Національним агентством з питань запобігання корупції на звільнення особи, відповідальної за реалізацію антикорупційної програми»
14. Рішення НАЗК України від 13.07.2017 № 317 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо діяльності уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції»
15. Рішення НАЗК України від 19.01.2017 № 31 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки антикорупційних програм органів влади»
16. Рішення НАЗК України від 22.09.2017 № 738 «Про затвердження Методичних рекомендацій для тренерів щодо проведення антикорупційних навчань»
17. Стандарт ISO 37001. Текст Стандарту відсутній у відкритому вільному доступі, придбати його можливо через сайт ISO –<https://www.iso.org/standard/65034.html>

18. Code of Ethics. – Режим доступа: <http://www.issai.org/issai-framework/2-prerequisites-for-the-functioning-of-sais.htm>
19. Fundamental Auditing Principles. – Режим доступа: <http://www.intosai.org/en/issai-executive-summaries/3-fundamental-auditing-principles.html>
20. General Auditing Guidelines. – Режим доступа: <http://www.intosai.org/en/issai-executive-summaries/4-auditing-guidelines/general-auditing-guidelines.html>
21. Prerequisites for the Functioning of Supreme Audit Institutions. – Режим доступа: <http://www.intosai.org/en/issai-executive-summaries/2-prerequisites-for-the-functioning-of-supreme-audit-institutions.html>
22. Specific Auditing Guidelines. – Режим доступа: <http://www.intosai.org/en/issai-executive-summaries/4-auditing-guidelines/specific-auditing-guidelines.html>

Основна

23. A Guide for Anti-Corruption risk Assessment: published by the United Nations Global Compact Office - http://www.cop-advanced.org/sites/default/files/docs/RESSOURCES/Lutte_contre_la_corruption/AGuideforAntiCorruptionRiskAssessment.pdf
24. Auditing Anti-bribery and Anti-corruption Programs: Practice Guide - <https://www.iaa.nl/SiteFiles/Nieuws/PG-Auditing-Anti-bribery-and-Anti-corruption-Programs.pdf>
25. Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance and Related Services Pronouncements. 2015 Edition. Volume I, II, III. - New York: International Federation of Accountants, 2016.

Додаткова

24. 2017 EMEA & APAC Ethics & Compliance Whistleblowing Hotline Benchmark Report <http://www.navexglobal.com/en-us/resources/benchmarkingreports/2017-emea-apac-whistleblowing-hotline-incident-managementbenchmarkreport?RCAssetNumber=2292>
25. A Practical Handbook about Hotlines and Helplines <http://www.oceg.org/resources/handbook-hotlines-helplines/>
26. Almond S. Audit Quality Indicators / S. Almond. – 2018. - <https://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/audit-assurance/discussion/audit-quality-indicators>
27. Andrikopoulos A. International Collaboration in Auditing Research: A Note / A. Andrikopoulos, M. Bekiaris, C. Vadasi, S. Zounta // International Journal of Auditing. – 2015. - № 19. – P. 66-71.
28. Anti-Corruption Ethics And Compliance Handbook For Business <http://www.ethic-intelligence.com/compliance-tools/anti-bribery-andanti-corruption-strategy/372-anti-corruption-ethics-and-compliancehandbook-for-business/>
29. Arnold C. / Auditor Reporting Standards Implementation: Key Audit Matters / C. Arnold. – 2017. - <https://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/audit-assurance/discussion/auditor-reporting-standards-implementation-key>
30. Building Blocks – Issue 31 – June 2017 Applying the Principles of Fraud Detection to Vendor Audit, Frank Callele, Major Capital Projects Advisory, Calgary <http://www.ey.com/ca/en/services/advisory/buildingblocks-june2017> article2#.WYIHA9SLQ_4
31. Dawn McGeachy Guide to Using ISAs in the Audit of SMEs, Fourth Edition / Dawn McGeachy. – 2018. - <https://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/audit-assurance/discussion/guide-using-isas-audit-smes-fourth-edition>
32. Hoitash R. Auditing, internal control quality and audit pricing under the Sarbanes-Oxley Act / R.Hoitash , U. Hoitash, J. Bedard // Auditing: A Journal of Practice and Theory. – 2008. - № 27. – P. 105–126.

33. Leveraging COSO Across The Three Lines Of Defense By The Institute of Internal Auditors® Douglas J. Anderson, Gina Eubanks <https://www.coso.org/Documents/COSO-2015-3LOD.pdf>
34. Pickett K.H. The essential handbook of internal auditing / K. H. Pickett // Condensed version of: Internal auditing handbook. 2nd ed. - 2003. – 286 p.
35. Telfer A. Best Practice Principles for Audit Tendering / A. Telfer. – 2018. - <https://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/audit-assurance/discussion/best-practice-principles-audit-tendering>
36. The GRC Capability Model 3.0 (Red Book) <http://www.oceg.org/resources/red-book-3/>
37. Ursillo S. Technology Will Transform Audit / S.Ursillo. - 2018. - <https://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/audit-assurance/discussion/technology-will-transform-audit>
38. White Paper: 12 Essentials for Communicating with Incident Reporters&Whistleblowers By Mary Bennett, Vice President, Advisory Services, NAVEX Global and Craig Thomas, Regional Solutions Advisor, NAVEX Global <http://www.navexglobal.com/en-gb/resources/whitepapers/12-essentials-for-communicating-with-incident-reports-whistleblowers?RCAssetNumber=1361>
39. Аудит: еволюція, потенціал, ефективність: монографія / К.О. Назарова. – К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2015.
40. Аудит: Застосування міжнародних стандартів в аудиторській практиці України. Навч. посіб. / За заг. ред. І.І. Пилипенка. – К.: ТОВ „ІАМЦ АУ „СТАТУС” – 2005.
41. Войнаренко М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Центр учбової літератури, 2010.
42. Лубенченко О. Е. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики : навч. посіб. / О. Е. Лубенченко; Донбас. держ. техн. ун-т. - Алчевськ, 2010. - 309 с.
43. Марчук У. О. Міжнародні стандарти у сферах обліку, контролю та аудиту / У. О. Марчук // Молодий вчений. - 2014. - № 10. - С. 106-11.
44. Мних Є.В. *Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства: монографія* / [Є.В. Мних, С.В. Бардаш, В.П. Міняйло та ін.]; за ред. Є.В. Мниха. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 452 с.
45. Немченко В.В., Редько О.Ю. Аудит. Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012.
46. Сучасний аудит: підручник / наук. ред. І. І. Пилипенка; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015.

Інтернет-ресурси

47. Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua/>
48. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/>
49. Аудиторська Палата та Спілка аудиторів України – <http://www.sau-apu.org.ua/>
50. Рада з міжнародних стандартів аудиту та гарантії якості – <http://www.ifac.org/IAASB/>
51. Міжнародна асоціація професійних аудиторів – <http://www.acca.org.uk>
52. Міжнародна спільнота СІРА-Україна - <http://www.capcira.biz>
53. Європейська федерація бухгалтерів – <http://www.fee.be>
54. Асоціація присяжних сертифікованих бухгалтерів АССА – <http://info@ua.accaglobal.com>
55. Рада незалежних бухгалтерів та аудиторів (РНБА) – <http://www.rnba.com.ua>
56. Українська асоціація сертифікованих бухгалтерів і аудиторів – <http://www.uasaa.org>
57. Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України – <http://www.ufraa.org>
58. Open Compliance and Ethics Group (OCEG) – «Відкрита група етики та комплаєнс», США – <http://www.oceg.org/>
59. Society of Corporate Compliance and Ethics (SCCE) – Асоціація професіоналів у сфері

- комплаєнс –<https://www.corporatecompliance.org>
60. Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) –
<https://www.coso.org/Pages/default.aspx>
 61. The FCPA Blog – <http://www.fcablog.com>
 62. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) України –
<https://nazk.gov.ua>
 63. Урядовий портал –<https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/verhovenstvo-prava-ta-borotba-z-korupciyeu/borotba-z-korupciyeu>

Рецензія
на методичні рекомендації до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
„Антикорупційний аудит”
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
галузь знань 07 ”Управління та адміністрування”
спеціальність 071 „Облік і оподаткування”

Важливу роль у боротьбі з корупцією та шахрайством відіграє антикорупційний аудит, за допомогою якого постійно здійснюється контроль за дотриманням антикорупційних обмежень, а також виконанням антикорупційних заходів у компанії, органах державної влади чи місцевого самоврядування. Антикорупційний аудит в компаніях є дієвим інструментом для протидії корупції та корпоративному шахрайству. Він сприяє зниженню негативних тенденцій, які спричинені діями посадових осіб компанії, пов'язаними зі зловживанням службових повноважень.

У методичних рекомендаціях до самостійної роботи з навчальної дисципліни „Антикорупційний аудит” реалізується принцип послідовного вивчення матеріалу, логічного переходу від однієї теми до іншої.

Методичні вказівки для самостійної роботи з навчальної дисципліни „Антикорупційний аудит” складені на належному науковому рівні і можуть бути рекомендовані до використання у навчальному процесі.

Рецензент

О.П. Колісник, к.е.н., доцент

Рецензія
на методичні рекомендації до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
„Антикорупційний аудит”
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
галузь знань 07 ”Управління та адміністрування”
спеціальність 071 „Облік і оподаткування”

Методичні вказівки для самостійної роботи з навчальної дисципліни „антикорупційний аудит” складені на основі навчальної робочої програми дисципліни „антикорупційний аудит”, затвердженої в 2021 р. та розроблені на основі тем навчальної дисципліни, в яких розкриваються особливості фінансово-господарського контролю суб’єктів господарювання.

У методичних рекомендаціях до самостійної роботи з навчальної дисципліни „антикорупційний аудит” реалізується принцип послідовного вивчення матеріалу, логічного переходу від однієї теми до іншої.

Методичні вказівки для самостійної роботи навчальної дисципліни „Антикорупційний аудит” складені на належному науковому рівні і можуть бути рекомендовані до використання у навчальному процесі.

Рецензент

О. Г. Рябчук, к.е.н, доцент